

lastili pokrajine Cavite ter napadli več samostanov in ubili 13 menihov.

Afrika. Papeževemu poslancu Makariju je rekel kralj Menelik: »Papež je oče nas vseh in ima pravico nam pisati in izražati svoje želje. Mi se še vidimo in o tej stvari govorimo obširneje.« — Imenitno sudansko mesto Dongolo so Angleži dobili v svojo oblast.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

(Dalje.)

Sledil mu je kot kralj Andrej, bratranec sv. Štefana, a tudi on se je imel vojskovati z domačini uporniki, ki so l. 1052. zopet na slov. Štajar prihruli ter se polastili Ptuja. Precej let je potem mesto z okolico zdihovalo pod kruto oblastjo nenasiljivih Ogrov. Še le nadškofu Konradu (1120—1147) se je posrečilo, pogoditi se z Ogrji, da so mu vrnilo Ptuj. Toliko več pa je imela trpeti okolica, ki je vsled tega celó podivjala.

Okoli l. 1160. so začeli Ogrji okoli Ptuja zopet zelo rogoviliti in potem še celó mesto oblegati. Tolika predrznost je solnograškega ministerijala Friderika Ptujškega hudo razkačila. Mahoma je zbral svoje vojnike ter je odpodivši sovražnika, odvezel Ogrom vso zemljo do izliva Pesnice v Dravo, katero so se bili v lasti imeli. Kralj Gesa II. se je zaradi tega pritožil pri solnograškem nadškofu Eberhardu I. ter zahteval, naj nadškof Friderika pokara in v prihodnje enako početje zabrani.¹⁾

Po smrti ogerskega kralja Bele III. (23. apr. 1196), se je med njegovima sinoma, Emerikom in Andrašem vnela večletna borba, v kateri je imel tudi slov. Štajar zopet trpeti.

Ko je namreč Andraš, ki se je bil z orožjem vzdignil zoper svojega brata, kralja Emerika, premagan utekel k avstrijskemu vojvodi Leopoldu, napadli so Ogrji slednjega dežele. Tudi na slov. Štajar so l. 1199. prihruli ter zlasti v Ljutomerskih goricah hudo razsajali. Toda Friderik Ptujski jih je s pomočjo nemških vitezev, ki so se ravno takrat iz Palestine vračali, namreč pri Veliki Nedelji slavno premagal, jim odvezel plen ter priboril ves velikonedeljski okraj, namreč Veliko Nedeljó, Ormož, Središče in Sv. Miklavža z Ljutomerskimi goricami, kar je do takrat še pod Ogersko spadalo.

Te lepe, a zelo zupuščene kraje je Leopold pridružil Štajarski, podložnike pa prepustil ptujskim gospodom. Slednji so nje kmalu potem s polovico desetine izročili nemškemu križnikom ki so pri Veliki Nedelji ustanovili še zdaj obstoječo komendo nemškega reda.²⁾

V prvi polovici 13. veka so se vršili, kakor na Ogorskem, tako tudi na Štajarskem veliki prevrati. Na Ogorskem so se za kralja Bele IV. naselili Kumani, ki so sicer pred Mongoli iz Ruskega bežali, a ko so slednji na Ogersko prihruli, ž njimi pustošili in po letih deželo pomadjarili. Kumanski madjarizem je poplaval Ogersko in za nekaj časa tudi Štajarsko.

Ker po žalostnem koncu Friderika Bojevitega, poslednjega vojvode iz hiše Babenberške, ki je v bitki z Ogrji ob Litavi dne 15. junija 1246. l. našel smrt, Štajarska ni imela postavnega vladarja, prisvojili so si jo l. 1251. Ogrji. Toda z ogersko vlado so bili štajarski plemenitniki zelo nezadovoljni. Zlasti jih je razžalil kraljev namestnik na Štajarskem, ki je Štajarce zaničljivo imenoval kupljene služabnike ogerske. Zato so se dne 7.

maja 1253 v Ljubnem na gornjem Štajarskem posvetovali z deželnimi stanovni in so češkega Otokarja II. izvolili za deželnega vojvodo. Vsled tega je ogerski deželni glavar, grof Štefan Šubic iz Zagreba, moral Štajarsko zapustiti. Pa še v tistem letu je poslal kralj Bela, hoteč na vsak način pridobiti Štajarsko za svojega sina Štefana, omenjenega grofa Šubica z veliko armado zopet na Štajarsko. Ta je začel Ptuj z vso silo oblegati. Pa preden še je mesto prišlo Ogrom v oblast, je Friderik Ptujski s pomočjo Seifrída Marenberskega sovražnika nepričakovano napadal in pregnal. Na prigovarjanje papeževo sklenil se je v Budi dne 3. aprila 1254. l. mir, po katerem je Štajarska pripadla mladoletnemu sinu ogerskega kralja, Štefanu, Avstrija pa češkemu Otokarju II. Radi mladoletnosti novega vladarja štajarskega, Štefana, upravljal je Štajarsko imenovani Štefan Šubic iz Zagreba. Ali ž njim je bilo ljudstvo kmalu zopet nezadovoljno, zlasti pa plemenitaši, ker Ogrji niso hoteli potrditi njih pravic, pač pa so vsako še tako neznatno upiranje takoj s silo ukrotili.

Najbolj pa je Štajarce razkačilo brezozirno postopanje proti Seifrídu Marenberskemu. Po nedolžnem zarote obsojen, bil je poklican v Gradec pred deželno sodnijo. Ker pa ni ob določenem času prišel, odpravil se je grof Štefan mahoma z vojaško trumo v Marenberg ter je začel Seifrída v njegovem gradu oblegati. Pa Hartnid Ptujski je zbral nezadovoljne deželane ter je s plemenitniki Dravske doline udaril nad oblegovalce. Grof Štefan je komaj utekel v Maribor, a tudi od tod ga je Hartnid Ptujski podil proti Borlu, kjer bi ga bil najbrž živega zasačil, ako bi ne bil srečno Drave preplaval in na Ogersko utekel. Tam se je pri kralju in vojvodi pritožil zoper Štajarce, zlasti pa zoper Hartnida Ptujškega.

Kralj Bela, razkačen čez toliko nezvestobo, ukaže sinu Štefanu, naj se v precejšno armado takoj poda pred Ptuj ter naj ne miruje, dokler mesta in gradu ne dobi v svojo oblast. Hartnid Ptujski je sicer l. 1258. oboje z velikim pogumom branil in odbijal sovražne napade, a dolgo se ne bi bil mogel držati. O pravem času je prišel Ulrik, bivši sekovski škof, kot solnograški nadškof iz Rima, kjer je bil palj prejel, pred Ptuj. S seboj je prinesel pismo Ogrom naklonjenega papeža, in vsled tega je bilo mesto Ptuj z gradom izročeno Ogrom, Hartnid Ptujski pa je moral plačati 1500, ali kakor trdijo drugi, celo 3000 mark v srebru. (Dalje prih.)

Smešnica. Ko Lukarjev Nace dolgo in nepremično gleda na telegrafne žice, vpraša ga sosed: »Nace, zakaj pa vendar gledaš na telegraf?« — Nace odgovori: »Veš zato: naš bogati župan je danes svojemu sinu poslal telegrafično denar, in jaz čakam, kedaj da denar tukaj mimo smukne, morda kak goldinarček dol pade!«

Razne stvari.

Domače. (Sinóda) ali cerkveno zborovanje za našo škofijo se začne prih. ponedeljek, popoldne ob 4. uri s slovesno procesijo, iz škofijske palače v cerkev sv. Alojzija ter se konča v petek s skupnim sv. obhajilom.

(Deželnozborska volitev v Mariboru.) Včeraj je edini kandidat dr. Jožef Schmiderer dobil samo 482 glasov, dasi so mnogi kar na komando morali na volišče, n. pr. učitelji in učiteljice. Skoro tri četrtine mariborskih volilcev je ostalo doma, kar dovolj jasno kaže, kako da marajo za dr. Schmidererja in da se prihodnjic mora postaviti nasproten kandidat!

(V mestni skupini) Slov. Gradec, Slov. Bistrica, Marenberg itd. je včeraj zmagal znani Lenko iz

¹⁾ Muchar, Gesch. Steierm., IV., 435.

²⁾ Muchar, Gesch. Steierm., V., 31.